

Cestovní zpráva ze služební cesty do Litvy

Účel cesty: Pracovní setkání evropských archivů se židovskými fondy

Trvání cesty: 22. – 25.9. 2008

Zprávu podává: PhDr. Lenka Matušíková, I. oddělení Národního archivu

PhDr. Eva Drašarová, CSc.:

Zpráva ze služební cesty do Vilnius, konané ve dnech 22. – 25. září 2008

V červenci 2008 zaslala Rotschildova nadace (v Evropě) do Národního archivu pozvánku k účasti na pracovním setkání archivářů, kteří pečují o fondy k dějinám židů („židovské fondy/židovské archivy“). K pozvánce byl připojen dotazník se žádostí o stručnou charakteristiku fondů, jejich uložení a forem zpřístupnění veřejnosti. Dotazníky měly sloužit komisi Rotschildovy nadace při výběru účastníků setkání. Na počátku srpna t.r. nám bylo sděleno, že zástupce Národního archivu byl pozván na dvoudenní pracovní setkání, které se bude konat 23. – 24. září 2008 v litevském hlavním městě..

Do Vilnius jsem odletěla 22. září. Vlastní pracovní setkání 23 vybraných účastníků, mezi nimiž byli pracovníci státních i soukromých archivů a knihoven, výzkumných institucí a center pro dějiny židů z Litvy, Ruska, Ukrajiny, Polska, Maďarska, Francie, Belgie, Holandska, Velké Británie a Izraele (seznam s kontaktními adresami je v příloze ke zprávě), bylo zahájeno 23. září dopoledne vzpomínkou na profesora Johna Klieru, který se významně podílel na záchraně židovských písemností jako součásti evropského kulturního dědictví. Jednání pokračovalo dvěma bloky. První byl věnován specifickým úkolům židovských archivů, v druhém bloku se hovořilo o identifikaci, lokaci a uchování židovských sbírek. K dané problematice nejprve vystoupili s krátkým příspěvkem 2 – 3 účastníci, kteří stručně představili své pracoviště a zkušenosti z práce se židovskými fondy. V následné diskusi se pak ke každému tématu vyslovili i ostatní účastníci setkání. Docházelo k zajímavé výměně názorů a zkušeností, které se lišily především podle povahy a zaměření institucí, v nichž jednotliví účastníci pracují.

První část odpoledního programu byla věnována návštěvě Národní knihovny Martynase Mazvydase a prohlídce sbírky židovských tisků, která je v současné době katalogizována za pomoci počítačového programu a bude v elektronické podobě zpřístupněna veřejnosti. Ve třetím bloku jednání, který byl zaměřen na dokumentaci židovských sbírek, vystoupila nejprve pracovnice Litevského státního archivu a představila písemnosti k dějinám židů uložené ve fondech tohoto archivu. Zástupce Ruského výzkumného a vzdělávacího centra pro Holocaust hovořil o úkolech centra, výzkumech, vzdělávacích programech a výsledcích publikační činnosti. Závěrečný blok prvního dne jednání byl věnován úkolům paleografie při práci se židovskými texty.

Druhý den jednání zahajoval blok na téma: Zpřístupnění židovských archivů (židovských písemností). V diskusi byly probrány různé zkušenosti, právní omezení v jednotlivých zemích a současné technické i finanční možnosti archivů, knihoven a

výzkumných center. Další diskuse byla věnována i dalšímu tématu, totiž „udržitelnosti“ židovských archivů. Jednání bylo v odpoledních hodinách zakončeno shrnutím předchozích bloků a diskusí o prioritách společného úsilí o zachování písemností k dějinám evropských židů. Bylo konstatováno, že v budoucnu je třeba navázat kontakt také s archivy a dalšími institucemi v ostatních částech světa, kde jsou velmi často uloženy písemnosti vztahující se především k dějinám válečné a poválečné emigrace židů z evropských zemí. Na závěr bylo rozhodnuto vytvořit prostor pro internetovou diskusi mezi jednotlivými institucemi a sítě evropských archivů a institucí, které pečují o židovské fondy. Podněty, které z jednání vplynuly na závěr i v jednotlivých sezeních, budou projednány také správní radou Rotschildovy nadace, která byla organizátorem akce a celé setkání finančně hradila.

V Praze dne 7. října 2008

PhDr. Lenka Matušiková